

MORS VENIT VELOCITER

Za Zdeňkem Kučerou

V závěru předešlého roku opustil zdejší akademickou obec po dlouhé těžké nemoci *prof. JUDr. Zdeněk Kučera, DrSc.* (17. 6. 1928 – 23. 12. 2016), významný vědec a skvělý pedagog, vychovatel řady generací právníků, jehož zásluhy o rozvoj nauky mezinárodního práva soukromého jsou všeobecně známy a vysoce oceňovány.

Zdeněk Kučera se narodil v Praze. Studia práv na Karlově univerzitě dokončil v roce 1951. Poté působil postupně v advokacii, na Ministerstvu spravedlnosti, v podniku zahraničního obchodu Centrotex a na Ministerstvu zahraničního obchodu. Od 1. ledna 1967 *Zdeněk Kučera* spojil svůj profesní rozvoj pevně se svou *alma mater* jako odborný asistent na katedře mezinárodního práva a zůstal Právnické fakultě Univerzity Karlovy věrný do konce života, činný zde v posledku jako emeritní profesor působící na katedře práva obchodního.

Zdeněk Kučera s nikým nesoupeřil a nezávodil. Zvolil si svou cestu a šel po ní rozvážně přes překážky, jež přinášela práce i jež před něho stavěla složitá doba. Postupně dosáhl vědecko-pedagogických titulů kandidáta právních věd (1966), docenta (1969), doktora právních věd (1985) a profesora (1989). Jeho kandidátskou disertační práci *Zajištění závazku ručením* vydalo nakladatelství ČSAV v roce 1965. S *Kučerovou* docenturou je spojen spis *Kolizní problematika přechodu vlastnického práva k movitým věcem na základě mezinárodní kupní smlouvy*, vydaný nakladatelstvím Academia (1970). Doktorská disertace, dokončená v roce 1980 a nazvaná *Přímá metoda právní úpravy občanskoprávních vztahů*, se vydání nedočkala a zůstala ve strojopisu; výtah z ní vyšel téhož roku pod názvem *Přímé normy jako prostředek právní úpravy občanskoprávních vztahů s mezinárodním prvkem* v monografické řadě AUC-Iuridica. *Právník* (1984, CXXIII, s. 1074 an.) přinesl v obhajobě *Kučerovy* doktorské disertace obsáhlou zprávu zaznamenávající mimo jiné ocenění originality autorových závěrů, průbojnosti myšlenek a preciznosti zvolené terminologie. *Kučerovo* pojetí přímých norem a norem nutně použitelných naráželo v normalizační době na politickou nevělu, a i proto nebyla jeho cesta k dosažení doktorátu věd jednoduchá, nehledě k jiným obtížím, s nimiž se tehdy setkával.

Zdeněk Kučera se podílel na větším počtu knih spoluautorsky. Připomeňme alespoň obsáhlé *Průvodní doklady v mezinárodním obchodě* zpracované společně *Jiřinou Jílkovou* a *Ludmilou Polívkovou* (2. vydání v Československé obchodní a průmyslové komoře v roce 1982), uznávaný komentář k zákonu o mezinárodním právu soukromém a procesním napsaný s *Lubošem Tichým* (Panorama, 1989) a několik verzí učebnice *Právo mezinárodního obchodu* vzniklé původně v roce 1967 pod vedením *Rudolfa Bystrického*, na níž *Zdeněk Kučera* pracoval společně s *Ludvíkem Kopáčem* a *Michaelem Milde*, byť se následně spoluautorský kruh přirozeně měnil. Naposledy bylo vydáno v roce 2008 ve spolupráci s *Monikou Pauknerovou*, *Květoslavem Růžičkou* a dalšími spoluautory.

Nejnámější *Kučerovo* dílo představuje jeho učebnice *Mezinárodní právo soukromé* vydaná poprvé Státním pedagogickým nakladatelstvím v Praze v roce 1973, zakrátko pak v pražském Orbisu v roce 1975, a poté až s delším časovým odstupem vydávaná brněnským nakladatelstvím Doplněk (1994, 1999, 2001, 2004, 2009 a 2015); zatím poslední osmé vydání upravili a doplnili *Kučerovi* pokračovatelé a žáci. Učebnice, s níž v českých zemích, ale i na Slovensku vyrostlo mnoho juristů, představovala výborný prostředek k vytvoření promyšleného vědeckého systému mezinárodního práva soukromého, a to se v ní *Zdeňku Kučerovi* podařilo znamenitě.

Obsáhlou literární stopu zanechal *Zdeněk Kučera* četnými odbornými pojednáními v tuzemských i zahraničních periodikách. Náš časopis je jedním z těch, kam *Zdeněk Kučera* přes dvacet let přispíval. Poprvé se tak stalo statí napsanou společně s *Otto Kunzem* nazvanou *Návrh úmluvy států EHS o právu použitelném na smluvní i mimosmluvní závazky* (*Právník*. 1975, CXIV, s. 891 an.). Vědeckou hodnotu si stále uchovaly *Kučerovy* statí *Kolizní normy vnitrostátní a mezinárodně sjednané* (*Právník*. 1981, CXX, s. 60 an.), *Postavení mezinárodního práva soukromého v systému československého práva* (*Právník*. 1982, CXXI, s. 792 an.), *Použití tuzemského práva v občanskoprávních vztazích s mezinárodním prvkem* (*Právník*. 1985, CXXIV, s. 274 an.), *K pojmu a předmětu unifikace v mezinárodním právu soukromém* (*Právník*. 1987, CXXVI, s. 299 an.) nebo *Význam srovnávání práva v mezinárodním právu soukromém* (*Právník*. 1993, CXXXII, s. 1081 an.). Naposledy profesor *Kučera* do *Právníka* přispěl statí *K otázkám úpravy mezinárodního práva soukromého* (1999, CXXXVIII, s. 601 an.). V ní obhajoval myšlenku zachování zvláštního zákona o mezinárodním právu soukromém v souvislosti s koncepčními úvahami o rekodifikaci civilního práva. Na toto téma vystupoval *Zdeněk Kučera* opakovaně a jeho argumentované návrhy doznaly takového uznání, že byl pověřen pracemi na návrhu nového zákona o mezinárodním právu soukromém. Zákonná osnova, jejíž rozhodující část profesor *Kučera* také sám napsal, byla schválena a publikována pod č. 91/2012 Sb.

Odchodem *Zdeňka Kučery* ztratila česká právní věda znamenitého znalce mezinárodního práva soukromého a příbuzných oborů, který náš stát reprezentoval na řadě mezinárodních fór (byl mimo jiné členem řady delegací účastnících se zahraničních jednání na Haagské konferenci mezinárodního práva) a který své znalosti uplatňoval i doma v nejrůznějších grémiích, komisích a radách. Významná byla i jeho činnosti rozhodce; po mnoho let také působil jako místopředseda dnešního Rozhodčího soudu při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. Kdo znal *Zdeňka Kučera* osobně, zachová si ho v paměti jako muže mimořádně sečtělého, s velkým rozhledem i mimo vlastní obor, ale také kromobyčejně slušného, přátelského, velmi kolegiálního a ochotného diskutovat, poradit a pomoci.